

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Професійна освіта (комп'ютерні технології)»
галузі знань А Освіта
спеціальності А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології)
денної та заочної форм навчання

УДК 378: 371.3(07)

О-72

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н.П. Поліщук

Рекомендовано до видання вченою радою факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій ЛНТУ, протокол № ___ від « » _____ 2025 року.

Голова вченої ради факультету ЦОСТ _____ Г.А. Герасимчук

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цифрових освітніх технологій ЛНТУ, протокол № ___ від _____ 2025 року.

Завідувач кафедри ЦОТ _____ В.В. Кабак

Укладач: _____ О.І. Гулай, доктор педагогічних наук, професор кафедри цифрових освітніх технологій ЛНТУ,

Рецензент: _____ О.Г. Сушик, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри цифрових освітніх технологій ЛНТУ

Відповідальний за випуск: _____ В.В. Кабак, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри цифрових освітніх технологій ЛНТУ

Основи наукових досліджень : методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Професійна освіта (комп'ютерні технології)» галузі знань А Освіта спеціальності А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології) денної та заочної форм навчання/ уклад. О.І. Гулай. Луцьк : ЛНТУ, 2025. 44 с.

Методичні вказівки укладені відповідно до робочої програми дисципліни «Основи наукових досліджень». Наведено зміст практичних занять, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання роботи студентів.

© О.І. Гулай, 2025

ЗМІСТ

Вступ	4
Критерії, форми поточного та підсумкового контролю	5
Теми та зміст практичних занять	10
Практичне заняття 1.	10
Практичне заняття 2.	12
Практичне заняття 3.	14
Практичне заняття 4.	16
Практичне заняття 5.	18
Практичне заняття 6.	19
Практичне заняття 7.	21
Практичне заняття 8.	23
Практичне заняття 9.	24
Практичне заняття 10.	26
Комплексне практичне індивідуальне завдання	29
Тести для самооцінювання	30
Список рекомендованої літератури	34
Додатки	36

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» є теоретичною основою підготовки здобувачів вищої освіти до майбутньої науковопедагогічної діяльності. Дисципліна спрямована на отримання практично орієнтованих знань для ефективного забезпечення потреб проектування, організації та втілення наукової діяльності в системі вищої технічної освіти.

Мета навчальної дисципліни: надання здобувачам освіти знань з питань основ реалізації наукових досліджень, розвиток їх практичних вмінь і навичок розв'язання реальних задач з постановки, організації, планування і виконання наукових досліджень, а також керування науково-технічною роботою і колективною науковою творчістю.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення основних понять наукового дослідження та структурних елементів науки;

- набуття теоретичних знань та ознайомлення здобувачів освіти із класичними, сучасними та перспективними методами та методиками проведення наукових досліджень, їхнього застосування на різних етапах написання наукових робіт;

- вивчення законів, закономірностей та принципів наукових досліджень;

- ознайомлення із організацією наукового дослідження та основними його етапами;

- отримання здобувачами освіти теоретичних знань і практичних навичок стосовно процесу оформлення наукового дослідження;

- розвиток у студентів креативного мислення при розв'язанні навчальних та виробничих завдань на основі наукового підходу із використанням цифрових технологій.

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

Методи навчання:

МН₁ – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН₂ – практичний метод (практичні заняття);

МН₃ – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН₄ – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН₅ – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН₆ – самостійна робота (виконання індивідуального завдання);

Методи оцінювання:

МО₁ – залік;

МО₂ – усне або письмове опитування;

МО₄ – тестування;

МО₅ – командні проекти;

МО₆ – есе;

МО₇ – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО₈ – презентації та виступи на наукових заходах;
 МО₉ – практична робота (розв’язання ситуаційних вправ, групових та практичних завдань, кейси).

КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Основи наукових досліджень» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

<i>Вид контролю</i>	<i>Поточний контроль</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Підсумковий контроль</i>		<i>Разом (підсумкова семестрова оцінка)</i>
<i>Заліковий модуль</i>	<i>Заліковий модуль 1</i>	<i>Заліковий модуль 2</i>	<i>Заліковий модуль 3</i>		
<i>Кількість контрольних заходів</i>	10	2	1	1	
<i>Методи оцінювання</i>	МО ₂ , або МО ₄ , або МО ₅ , або МО ₇ , або МО ₉	модульна контрольна робота (МО ₄ , МО ₆)	захист ІЗ (МО ₅ , або МО ₇ , або МО ₈)	залік МО ₁₀	середньозважена величина
<i>Максимальна кількість балів</i>	100	100	100	-	100
<i>Ваговий коефіцієнт, %</i>	40	40	20	-	100%

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (освітнього компонента) розраховується як середньозважена з оцінок, отриманих за залікові модулі. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється відповідно до загальних критеріїв паралельно за:

– 4-бальною національною шкалою (позитивні оцінки – «відмінно», «добре», «задовільно» або «зараховано», негативні оцінки – «незадовільно» або «незараховано»);

– 100-бальною накопичувальною шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання

Бали за шкалою Університету	За шкалою ECTS	За державною (національною) шкалою		Критерії оцінювання знань
		Екзамен,	Залік	
90–100	A (відмінно)	відмінно	зараховано	здобувач освіти вільно володіє програмним обсягом матеріалу, виявляє і демонструє особисті творчі здібності, вміє самостійно здобувати нові знання, демонструє ґрунтовні знання, вміння та практичні навички; без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, використовує методи наукового обґрунтування власних рішень, самостійно розкриває власні обдарування й нахили
85-89	B (дуже добре)	добре	зараховано	здобувач освіти вільно володіє програмним обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною, обґрунтовує та аргументує свою думку
75–84	C (добре)		зараховано	здобувач освіти вміє: зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому, самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві; добирати окремі аргументи для підтвердження своїх думок
65–74	D (задовільно)	задовільно	зараховано	здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, демонструє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача; поверхнево відтворює і аналізує навчальний матеріал, виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60-64	E (достатньо)		зараховано	здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну його частину відтворює на репродуктивному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
35–59	FX (недостатньо з можливістю повторного складання)	незадовільно	не	здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
0–34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		зараховано	здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Поточний контроль

Поточний контроль враховує виконання на вибір одного завдання за кожною темою за узгодженням викладача і здобувача. Сумарна кількість балів поточного контролю за семестр оцінюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання поточного контролю

Критерії оцінювання знань студентів	Максимальна кількість балів
Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях (МО ₂ , або МО ₄ , або МО ₅ , або МО ₇)	До 10 балів за заняття
<ul style="list-style-type: none">- розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання;- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та понять;- правильне розкриття змісту категорій та понять, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії;- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки і узагальнення;- уміння застосовувати дидактичні принципи;- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;- наведення прикладів застосування у навчальному процесі;	10
<ul style="list-style-type: none">- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібний для вичерпного розкриття питання);- при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді	8
<ul style="list-style-type: none">- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття двох з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання);- одночасно мають місце обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерії найвищої оцінки;- відповідь малообґрунтована, неповна;- студент не наводить прикладів застосування у навчальному процесі;- студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки	6
<ul style="list-style-type: none">- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання);- одночасно мають місце два чи більше типів недоліків;- у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні;- характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді;- допущені грубі помилки і студент не може їх виправити	2-4
<ul style="list-style-type: none">- студент не готовий до заняття	0
Презентації та виступи на наукових заходах (МО ₈)	10
Загалом за семестр	до 100 балів

Підсумкова оцінка з поточного контролю визначається як сума балів з усіх навчальних занять та розраховується при оцінюванні після проведення останнього у семестрі навчального заняття.

Ліквідація заборгованостей щодо поточних контрольних заходів може здійснюватися впродовж усього періоду вивчення навчальної дисципліни (освітньої компоненти) у семестрі. Здобувачу освіти, який має незадовільні оцінки чи пропущені навчальні заняття без поважних на те причин, семестрова оцінка за результатами поточного контролю виставляється після їх відпрацювання (ліквідації заборгованостей за темою навчального заняття).

Модульний контроль

Модульний контроль оцінюється за 100-бальною шкалою і передбачає проміжне оцінювання якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного і практичного матеріалу. Передбачено 2 модульні контрольні роботи (згідно з графіком освітнього процесу).

Критерії оцінювання модульного контролю

на електронному освітньому порталі ЛНТУ	Максимальна кількість балів
Тестування (МО ₄ , МО ₆)	до 50 балів
багатоваріантне питання (1 бал за правильну відповідь, 20 питань);	20
встановлення відповідностей (4 бали за правильну відповідь, 5 питань)	20
відкрите питання (есе) (критерії оцінювання аналогічні поточному).	10
Загалом за семестр	до 100 балів

Перескладання модулів з позитивним оцінюванням (більше 60 % балів) не допускається. Перескладання негативних результатів модульного контролю чи у зв'язку із неявкою на його складання без поважних на те причин дозволяється до настання дати проведення наступного модульного контролю.

Підсумковий контроль

Індивідуальне завдання здобувач захищає у останній тиждень семестру згідно з графіком навчального процесу. Виконання ІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії оцінювання знань студентів	Максимальна кількість балів
Індивідуальне завдання	До 100 балів
<ul style="list-style-type: none"> - розгорнутий, вичерпний виклад змісту у друкованому вигляді; - опрацювання необхідних періодичних наукових джерел із належними посиланнями у тексті; - повний перелік необхідних для розкриття змісту питань категорій; - проаналізовано переваги та недоліки досліджуваної проблеми; - наведено перспективи застосування у навчальному процесі; - підготовлена та представлена презентація теми; 	90-100
<ul style="list-style-type: none"> - порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено розкриття одного з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); - список літератури менше 10 джерел; - підготовлена та представлена презентація теми; 	75-89
<ul style="list-style-type: none"> - порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено розкриття двох і більше з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); - текст роботи містить низку неточностей, нелогічно побудований; - студент не опрацював матеріали закордонної наукової періодичної преси; - студент не підготував презентацію; 	60-74
<ul style="list-style-type: none"> - робота студента малообґрунтована, неповна; - список літератури відсутній; - студент не підготував презентацію; 	35
<ul style="list-style-type: none"> - індивідуальна робота не виконана або запозичена у інших 	0

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни (освітнього компонента), що виставляється за результатами поточного і модульного контролю і не передбачає обов'язкової присутності здобувачів освіти.

Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю (заліку) з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

ТЕМИ та ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1 (4 год.)

Тема. Генезис науки і наукової діяльності: від протонаукових знань до модерних досліджень.

Мета. Розглянути особливості поняття генезису науки в наукових дослідженнях вітчизняних та закордонних вчених.

Питання для обговорення:

1. Поняття про науку, її сутність і функції. Основи наукознавства.
2. Наука античного світу.
3. Наука в епоху Відродження.
4. Розвиток науки у XVII – XXI століттях.
5. Генезис сучасної науки. Нобелівська премія.
6. Організація наукової діяльності в сучасній Україні.
7. Наукові дослідження і Штучний Інтелект.

Література:[2, 3, 6, 8].

Цитати для роздумів.

1. Арістотель: «Усі люди від природи прагнуть знання.»
2. Галілео Галілей: «Не можна нічого навчити людину. Можна лише допомогти їй знайти це в собі самому.»
3. Френсіс Бекон: «Знання — це сила.»
4. Ісаак Ньютон: «Якщо я бачив далі, то лише тому, що стояв на плечах гігантів.»
5. Альберт Ейнштейн: «Найпрекрасніше, що ми можемо пережити — це таємничість. Вона — джерело справжнього мистецтва і справжньої науки.»
6. Стівен Гокінг: «Мій головний ворог — не хвороба, а час. Ми всі маємо обмежений час, щоб зробити свій внесок у науку й життя.»
7. Марія Складовська-Кюрі: «У житті не слід нічого боятись, слід лише все розуміти.»
8. Річард Фейнман: «Я вважаю, що наука — це спосіб не обдурювати себе.»
9. Карл Саган: «Наука — це не просто набір знань. Це спосіб мислення.»
- 10... (наведіть цитату, що вас надихає).

Практичні завдання.

Завдання 1. Вікторина «Від магії до логіки».

Формат: онлайн-вікторина у Kahoot / Google Forms / Quizizz.

Зміст завдання: розробіть короткий тест (10–15 запитань) на тему етапів розвитку наукового мислення — від міфологічного пояснення явищ до появи формалізованого підходу в природничих науках та інформатиці.

Завдання 2. Конспект «Історія розвитку наукового підходу: як виникла наука як система».

Формат: оберіть на YouTube або в науковій бібліотеці відео/лекцію (10–20 хвилин), пов'язану з історією науки.

Зміст завдання: скласти короткий конспект і дати відповіді на наступні

запитання:

Які риси відрізняють науку від протонаукового мислення?

Які наукові революції найбільше вплинули на сучасні технології?

Яке відкриття було визначальним для ІТ-галузі?

Завдання 3. Хронологічна мапа «Наука та технології».

Формат: спільна інтерактивна дошка (наприклад, Miro, Padlet, Canva)

Зміст завдання: у групах студенти створюють візуальну мапу, яка демонструє розвиток науки (Античність – Середньовіччя – Ренесанс – ХХ–ХХІ ст.); ключові постаті (Арістотель, Бекон, Ньютон, Тьюрінг, фон Нейман тощо); виникнення нових галузей (кібернетика, штучний інтелект, обчислювальна математика).

Завдання 4. Мініесе «Що таке науковий підхід у програмуванні?»

Формат: письмове есе (до 400 слів)

Зміст завдання: висловіть власне бачення:

Чим наукове мислення відрізняється від інтуїтивного в розробці програм?

Як алгоритми, гіпотези та тестування в ІТ відповідають класичному науковому методу?

Завдання 5. Дискусійний клуб: «Наука майбутнього: людина vs штучний інтелект».

Формат: Zoom/Meet або аудиторна дискусія.

Зміст завдання: підготуйте аргументи для дискусії на одну з тем:

Чи стане ШІ окремим суб'єктом наукової діяльності?

Які загрози/переваги має автоматизація наукових досліджень?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2 (2 год.)

Тема. Наукове дослідження – шлях до розв'язання проблем людства.

Мета. Засвоїти основи здійснення науково-дослідної роботи здобувачів освіти на початкових етапах її реалізації.

Питання для обговорення:

1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.
2. Науково-дослідна діяльність студентів.
3. Вибір теми та реалізація дослідження.
4. Ефективність наукових досліджень.

Література: [1, 3, 8, 10].

Глосарій основних термінів

Наука — це система знань про об'єктивні закономірності реального світу, яка формується через спостереження, експерименти та логічне осмислення. Наука має свої методи, структуру, мову та соціальну роль.

Наукове дослідження — це цілеспрямований процес пізнання, спрямований на відкриття нових знань або вирішення певної проблеми. Воно базується на використанні певних методів та процедур.

Методологія — це вчення про принципи, структуру й методи наукового пізнання. Вона визначає логіку та послідовність дій у дослідницькій роботі.

Метод — це спосіб або прийом, за допомогою якого дослідник досягає поставленої мети. Наприклад, це можуть бути аналіз, синтез, моделювання, експеримент.

Теорія — це система узагальнених знань, яка пояснює сукупність фактів і передбачає розвиток явищ. Теорія має логічну структуру та підтверджується фактами.

Гіпотеза — це припущення, яке висувається для пояснення певного явища. Її необхідно обґрунтувати та перевірити за допомогою досліджень.

Факт у науці — це об'єктивне явище або подія, достовірність якої підтверджена спостереженням чи експериментом.

Експеримент — це активний метод дослідження, який передбачає вплив на об'єкт з метою вивчення його реакції або змін.

Спостереження — це пасивне вивчення явища без втручання в його перебіг. Його часто використовують на початковому етапі дослідження.

Модель — це умовне, спрощене уявлення об'єкта чи процесу, яке дозволяє краще його зрозуміти або передбачити поведінку.

Інтерпретація — це пояснення отриманих результатів або змісту певної моделі чи теорії. Без інтерпретації дані залишаються «сирими».

Науковий стиль — це специфічна форма мовлення, яка використовується в академічних текстах. Він характеризується точністю, логічністю, об'єктивністю та доказовістю.

Плагіат — це незаконне використання або привласнення чужих ідей, текстів чи відкриттів без посилання на автора. Це грубе порушення етичних норм.

Академічна доброчесність — це дотримання етичних принципів у навчальній і науковій діяльності. Вона передбачає чесність, відповідальність, відкритість,

відмову від плагіату та маніпуляцій з даними.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначення проблеми і формулювання теми дослідження.

Формат: індивідуальне або групове завдання.

Зміст завдання: обрати одну актуальну проблему людства (екологія, здоров'я, освіта, війна, енергетика) й сформулювати тему майбутнього дослідження, пов'язану з ІТ.

Приклади тем: «Аналіз великих даних у виявленні екологічних ризиків», «Штучний інтелект у ранній діагностиці хвороб», «Кібербезпека в умовах війни».

Завдання 2. Мапа етапів наукового дослідження.

Формат: графічне завдання (Miro / Canva / Google Jamboard)

Зміст завдання: створіть візуальну схему 5–7 основних етапів наукового дослідження та поясніть кожен із них (наприклад: вибір проблеми → аналіз джерел → гіпотеза → метод → експеримент → результати → висновки). Додайте приклади інструментів, які використовуються в ІТ-дослідженнях: Python, Jupyter, SQL, API тощо.

Завдання 3. Міні-дослідження: від гіпотези до висновку.

Формат: індивідуальне дослідження на 1 сторінку.

Зміст завдання: сформулювати гіпотезу, пов'язану з ІТ (наприклад, «Використання темної теми інтерфейсу зменшує втому очей на 20%»). Визначити метод збору даних (опитування, тестування, аналіз статистики тощо). Провести міні-дослідження (навіть умовне або на малому обсязі). Зробити короткі висновки.

Завдання 4. Огляд наукових публікацій.

Формат: групове.

Зміст завдання: знайти 2–3 короткі наукові статті або дослідження (з відкритих джерел: Google Scholar, ResearchGate, arXiv) за темою, яку обрали у Завданні 1.

Підготувати огляд (до 300 слів), вказавши: яка мета дослідження; які методи використано; які результати отримано; чи можна застосувати це в Україні.

Завдання 5. Презентація: «ІТ-рішення, що змінюють світ».

Формат: мініпрезентація (до 5 слайдів / до 3 хвилин доповіді)

Зміст завдання: оберіть приклад реального наукового проєкту в ІТ, який допомагає розв'язувати глобальні проблеми (наприклад: застосування AI для допомоги військовим, супутниковий моніторинг лісових пожеж, цифрові освітні платформи для дітей-біженців).

Розкажіть: хто розробив; яка була проблема; яке технологічне рішення запропоновано; які результати або вплив на суспільство.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3 (2 год.)

Тема. Основи методології науково-дослідної роботи.

Мета. Розглянути особливості методології проведення науково-дослідної роботи здобувачами вищої освіти та дослідити основні методи наукових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Наукове мислення як професійна компетентність
2. Роль методології в побудові якісного дослідження.
3. Класифікація видів наукових досліджень.
4. Методи наукового дослідження та їх застосування в ІТ.
5. Функції та значення наукової роботи для майбутнього фахівця.
6. Етапи науково-дослідної роботи.

Література: [1, 2, 6, 8, 9].

Практичні завдання

Завдання 1. Інтелект-карта «Структура методології».

Формат: візуалізація (Google Jamboard, Canva, PowerPoint, малюнок на аркуші)

Зміст завдання: створити інтелект-карту, у якій зобразити основні компоненти методології наукового дослідження:

– рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, технологічний);

– основні поняття: метод, методика, принцип, підхід;

– функції методології (світоглядна, логічна, інструментальна).

Завдання 2. Розбір прикладу з ІТ-сфери.

Формат: письмова міні-вправа (до 10 речень)

Зміст завдання: надається короткий опис ситуації, наприклад: *Розробник створює мобільний застосунок для прогнозування споживання енергії на базі IoT-сенсорів.* Потрібно дослідити ефективність алгоритмів обробки даних у реальному часі.

Завдання: Встановіть, який це тип дослідження: прикладне чи фундаментальне?

Які методи доцільно використати?

Як сформулювати мету і завдання дослідження?

Завдання 3. Таблиця методів дослідження.

Формат: заповнення таблиці.

Зміст завдання: у таблицю потрібно вписати:

Метод дослідження	Опис	Приклад застосування в ІТ або педагогіці
Аналіз		
Моделювання		
Формалізація		
Експеримент		
Статистичний аналіз		

Завдання 4. Вікторина або тест на засвоєння термінів.

Формат: онлайн-тест або картки (Quizlet / Kahoot / Google Forms).

Зміст завдання: створіть 2 тестові питання множинного вибору, завантажте їх у Банк питань, пройдіть тест, створений групою.

Зразки питань: Що таке гіпотеза? Що належить до емпіричних методів дослідження? Який етап НДР передбачає формулювання висновків? Яка функція методології забезпечує логіку дослідження?

Завдання 5. Мініесе або обговорення: «Навіщо студенту методологія?».

Формат: текстовий твір / участь в обговоренні.

Зміст завдання: у короткому тексті (до 300 слів) пояснити, чому важливо розуміти методологію наукових досліджень? Як це допоможе у виконанні курсових / дипломних / ІТ-проектів? Чи може інтуїція замінити методологічний підхід?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4 (4 год.)

Тема. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Мета. Дослідити особливості та ключову роль інформаційного забезпечення в процесі реалізації наукових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
3. Загальний аналіз алфавітних наукових каталогів.
4. Інформаційно-науковий апарат електронних бібліотек.
5. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Література: [2, 3, 4, 8, 10].

Практичні завдання

Завдання 1. Пошук наукових джерел у відкритих базах даних.

Формат: практичне завдання (онлайн або скріншоти).

Інструкція: знайти 2–3 наукові джерела за обраною тематикою (курсової або передбачуваної НДР) у відкритих базах даних Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>, DOAJ (Directory of Open Access Journals) <https://doaj.org/>, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>. Подати список джерел у форматі APA або ДСТУ 2015 з коротким описом змісту (1–2 речення).

Завдання 2. Аналіз достовірності джерел.

Формат: порівняння 2 джерел.

Інструкція: обрати два різних джерела з подібною темою — одне з перевіреного наукового ресурсу, друге — з неперевіреного (блог, форум, новинний сайт).

Зміст завдання: зіставити структуру, науковість, посилання. Зробити висновок: яке джерело достовірніше і чому?

Завдання 3. Створення інформаційного запиту до бази даних.

Формат: написання логічного запиту.

Інструкція: сформулювати 2–3 приклади пошукових запитів для бази даних наукових статей, використовуючи логічні оператори AND, OR, NOT.

Наприклад: "data compression" AND IoT, або ("machine learning" OR "deep learning") AND cybersecurity.

Завдання 4. Мініесе: «Які інформаційні навички потрібні сучасному досліднику?»

Формат: коротке есе (до 200–300 слів).

Зміст завдання: розкрити, які навички необхідні для ефективного пошуку, аналізу, збереження та використання наукової інформації. Можна згадати критичне мислення, роботу з цитуванням, знання цифрових платформ, вміння перевіряти джерела.

Завдання 5. Дослідження репозитарію університету.

Формат: практична робота + короткий опис результатів.

Інструкція: зайдіть на офіційний електронний репозитарій Луцького національного технічного університету (<https://lib.lntu.edu.ua/uk>).

Використовуючи пошук за ключовими словами, знайдіть дві наукові роботи (наприклад, дипломні, курсові, статті викладачів або дисертації), пов'язані з вашою спеціальністю або сферою інтересів.

Зміст завдання. Занотуйте для кожної з них: назву, автор(ів), рік публікації, анотацію (коротко), ключові слова. У якій галузі науки її зареєстровано (зазвичай зазначено в метаданих).

Напишіть короткий висновок (3–5 речень), вказавши, чи зручно було шукати інформацію? Чи можна використовувати ці матеріали у власному дослідженні? Яка тематика вам здалася найцікавішою?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5 (2 год.)

Тема. Письмова культура дослідника: оформлення, пошук і представлення наукового тексту.

Мета. Сформувати у студентів базові навички академічного письма.

Питання для обговорення:

1. Особливості наукового стилю викладу.
2. Загальні вимоги до форматування тексту.
3. Правил оформлення бібліографічного опису окремих видів джерел.
4. Методика пошуку наукової інформації в мережі Internet.
5. Цитування та уникання плагіату.

Література: [1, 6, 7, 9, 10].

Практичні завдання

Завдання 1. Науковий стиль: редагування тексту.

Формат: індивідуальна письмова робота (текстовий документ).

Зміст завдання: переписіть наведений фрагмент у науковому стилі. Уникайте емоційної лексики, замініть побутові вирази на точні терміни.

Приклад початкового фрагменту:

"Я вважаю, що комп'ютери дуже вплинули на наше життя і стали супер важливими для всього."

Очікуваний результат:

"Інформатизація суспільства спричинила суттєві зміни у способах обробки, збереження та передачі інформації, що зумовило зростання ролі комп'ютерних технологій у повсякденному житті."

Завдання 2. Форматування тексту згідно з вимогами ЗВО.

Формат: практична робота в MS Word / Google Docs.

Зміст завдання: створіть титульну сторінку наукової роботи за прикладом.

Додайте один абзац основного тексту з правильними параметрами:

Шрифт: Times New Roman, 14.

Міжрядковий інтервал: 1,5.

Вирівнювання: по ширині.

Абзацний відступ: 1,25 см.

Поля: стандартні (2 см з кожного боку).

Завдання 3. Оформлення бібліографічного опису джерел.

Формат: індивідуальне завдання у вигляді списку.

Зміст завдання: Оформіть 3 джерела (книга, наукова стаття, тези конференції) у вигляді бібліографічного опису відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Завдання 4. Мініпрезентація наукової теми.

Формат: усна презентація або презентація в PowerPoint (5 слайдів).

Зміст: підготуйте коротку презентацію власної наукової ідеї (курсової, проекту тощо), у якій будуть відображені актуальність теми, мета дослідження, об'єкт і предмет, основні джерела інформації, очікувані результати / висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6 (4 год.)

Тема. Модель і моделювання у науковому дослідженні.

Мета. Ознайомитись з особливостями реалізації процесів моделювання в наукових дослідженнях.

Питання для обговорення:

1. Загальні поняття та класифікація моделей. Вимоги, що висуваються до моделей.
2. Підходи щодо моделювання. Етапи моделювання.
3. Моделювання в педагогічних дослідженнях.
4. Особливості побудови моделей у процесі реалізації технічних досліджень.
5. Математичні основи моделювання. Побудова математичних моделей.
6. Імітаційне моделювання.
7. Комбінаторний аналіз в процесі моделювання.

Література: [1,3, 5, 8, 9].

Практичні завдання.

Завдання 1. Що таке модель у науці?

Формат: індивідуальне письмове завдання (до 1 сторінки).

Зміст завдання: дайте визначення поняття «модель» у науковому пізнанні.

Наведіть приклади трьох типів моделей: фізична, логіко-математична, комп'ютерна. Поясніть, які функції виконує модель у процесі дослідження.

Завдання 2. Типологія моделей у педагогіці.

Формат: таблиця або граф-схема.

Зміст завдання: розподіліть моделі, які використовуються в педагогічній науці, за такими критеріями:

- предмет моделювання (особистість, діяльність, взаємодія, середовище);
- форма представлення (словесна, графічна, структурно-логічна, математична);
- мета (прогнозування, проектування, аналіз тощо).

Приклад: модель особистісно орієнтованого навчання — словесно-графічна, аналітична.

Завдання 3. Аналіз педагогічної моделі.

Формат: аналітична мініробота (0,5–1 сторінка).

Зміст завдання: оберіть або знайдіть зразок педагогічної моделі (можна з відкритих джерел, посібників, статей), наприклад, модель виховання (гуманістична), модель організації дистанційного навчання, модель формування критичного мислення. Опишіть її структуру та призначення.

Проаналізуйте, які елементи в ній є ключовими та які спрощення були використані.

Завдання 4. Побудова простої педагогічної моделі.

Формат: практична робота (опис + схема).

Зміст завдання: сконструйте власну спрощену модель навчального процесу (наприклад, «Модель ефективної взаємодії викладача і студента в онлайн-середовищі»). У моделі мають бути суб'єкти (хто взаємодіє); канали/засоби взаємодії; фактори впливу (мотивація, цифрові інструменти, зворотний зв'язок).

Оформіть модель у вигляді структурної схеми або блок-схеми.

Завдання 5. Оцінка ефективності моделювання.

Формат: письмова рефлексія або коротке обговорення на форумі/в чаті.

Зміст завдання: розгляньте ситуацію: викладач планує запровадити модель змішаного навчання у своєму курсі.

Оцініть, як попереднє моделювання може зменшити ризики; передбачити труднощі; оптимізувати ресурси.

Наведіть 1–2 приклади, коли моделювання може не спрацювати — і чому.

Завдання 6. Аналіз наукової моделі.

Формат: письмовий аналіз (до 1 сторінки).

Зміст завдання: оберіть приклад моделі з наукової публікації або навчального посібника (наприклад, модель штучного нейрону, Сонячної системи, еволюційна модель, модель передачі даних).

Визначте об'єкт моделювання, які спрощення застосовано? Наскільки ефективна модель для поставленої мети? Запропонуйте власну модель для обраного об'єкта.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7 (4 год.)

Тема. Обробка результатів експериментальних досліджень.

Мета. Ознайомитись з особливостями обробки результатів здійсненого експериментального дослідження.

Питання для обговорення:

1. Аналіз результатів наукових досліджень та формування висновків і пропозицій.
2. Статистична обробка і оформлення результатів експериментальних досліджень.
3. Теорія випадкових помилок та методів оцінки випадкових похибок у вимірюваннях.
4. Методи графічної обробки результатів експерименту.
5. Аналітична обробка результатів експерименту.

Література: [2, 5, 6, 8, 9].

Практичні завдання.

Завдання 1. Основні етапи обробки результатів.

Формат: письмова схема або таблиця.

Зміст завдання: складіть узагальнену схему обробки результатів експерименту, що містить наступні кроки:

Збір даних.

Попередня перевірка.

Обчислення показників.

Побудова діаграм.

Статистичний аналіз.

Інтерпретація.

Поясніть коротко кожен етап (1–2 речення).

Завдання 2. Ключові статистичні показники.

Формат: тест або практична вправа.

Зміст завдання: наведіть визначення, оберіть або розрахуйте такі статистичні характеристики на основі простого набору даних (надається): середнє значення, мода, медіана, діапазон, стандартне відхилення.

Наведіть приклад, як ці показники можна застосувати в педагогічному дослідженні.

Завдання 3. Побудова графічного подання результатів.

Формат: створення діаграми/графіка (Excel, Google Sheets, або вручну).

Зміст завдання: за умовними результатами експерименту (результати успішності студентів різних курсів або факультетів), побудуйте стовпчикову діаграму, кругову діаграму (для співвідношення змін) або лінійний графік (для динаміки). Поясніть, що саме візуалізується.

Завдання 4. Порівняння контрольної та експериментальної груп.

Формат: аналітична вправа.

Зміст завдання. У ході експериментального дослідження було перевірено

ефективність нової методики формування критичного мислення студентів 1 курсу спеціальності «Комп'ютерні науки».

Дві групи студентів (по 10 осіб у кожній) проходили однакову програму, проте експериментальна група навчалась з використанням авторської методики. Рівень сформованості критичного мислення оцінювався за 10-бальною шкалою до і після експерименту.

Студент	Контрольна (до)	Контрольна (після)	Експериментальна (до)	Експериментальна (після)
1	5	6	5	7
2	4	5	4	7
3	6	6	5	8
4	5	6	6	9
5	4	5	4	7
6	6	6	5	8
7	5	5	4	7
8	4	5	5	8
9	5	5	4	7
10	6	6	5	8

Розрахуйте середні значення до і після експерименту для кожної групи.

Побудуйте стовпчикову діаграму (у Google Sheets або Excel), яка порівнює результати «до» і «після» у двох групах.

Визначте середнє зростання результатів у кожній групі.

Порівняйте результати за двома критеріями: якісним (напр., позитивні/негативні зміни) і кількісним (усереднені бали або %).

Поясніть, чи доводить експеримент гіпотезу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8 (2 год.)

Тема. Курсова та кваліфікаційна роботи: написання, оформлення, захист.

Мета. Ознайомитись з особливостями виконання, оформлення та захисту курсової та кваліфікаційної роботи студента.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика, послідовність виконання та оформлення курсової роботи
2. Кваліфікаційна робота – основні етапи роботи та оформлення її результатів.
3. Підготовка і процедура захисту курсової та кваліфікаційної роботи.
4. Форми звітності.

Література: [1, 3, 5, 8, 9].

Практичні завдання.

Завдання 1. Структура курсової/кваліфікаційної роботи.

Формат: інтерактивна вправа / Google Документ.

Зміст завдання: створіть шаблон структури курсової роботи, вказавши, які елементи повинні входити в титульну сторінку, зміст, вступ, основну частину (розділи), висновки, список використаних джерел, додатки.

Для кожного розділу дайте коротке пояснення його змісту.

Завдання 2. Формулювання основних елементів вступу.

Формат: письмова вправа (до 200 слів).

Зміст завдання: на прикладі теми «Роль штучного інтелекту в сучасних комп'ютерних системах» сформулюйте актуальність, мету, об'єкт, предмет, 3 завдання дослідження.

Завдання 3. Ключові слова.

Формат: письмове завдання.

Зміст завдання: до теми завдання 2 виокремте 5 ключових слів. Прочитайте наукову статтю (за рекомендацією викладача), сформулюйте ключові слова, порівняйте ваш варіант із авторським.

Завдання 4. Підготовка до захисту.

Формат: створення структури доповіді + презентації (до 5 слайдів).

Зміст завдання: створіть короткий план виступу (до 3 хв) для захисту курсової/кваліфікаційної роботи. Розробіть 5 слайдів презентації (в PowerPoint, Google Slides тощо), де проілюстровані тема і мета, проблема, наукова новизна, практичне значення, методи дослідження, ключові висновки.

Завдання 5. Оформлення бібліографічного списку.

Формат: практична вправа.

Зміст завдання: за поданими джерелами (3 книжки, 2 статті, 2 онлайн-ресурси) оформіть список літератури згідно з ДСТУ 8302:2015 або АРА (вибірковий варіант за вимогами ЗВО).

Перевірте відповідність вимогам до порядку, пунктуації та типу джерела.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9 (4 год.)

Тема. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Мета. Ознайомитись з особливостями написання та основними формами впровадження результатів наукового дослідження.

Питання для обговорення:

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Наукова монографія.
3. Наукова стаття та тези доповіді.
4. Реферат, доповідь, книги.
5. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.
6. Розробка плану наукової доповіді та визначення її основних частин.

Література: [2, 5, 6, 8, 10].

Практичні завдання.

Завдання 1. Визначення жанру.

Формат: аналіз тексту.

Зміст завдання: прочитайте 3 уривки з текстів. Визначте, де наукова стаття, а де — популярна стаття. Поясніть, які мовні ознаки та структура вам про це підказали.

Уривок А.

Проаналізовано вплив алгоритмів машинного навчання на точність прогнозування фінансових ризиків. Запропоновано нову модель нейронної мережі з додатковим шаром нормалізації. Експериментальні результати підтвердили зниження похибки на 12% у порівнянні з базовою моделлю. У роботі також розглянуто обмеження та перспективи подальших досліджень.

Уривок В.

Сучасні роботи-пилососи вже не просто чистять підлогу — вони запам'ятовують планування вашої оселі, аналізують маршрути, а дехто навіть здатен розпізнати іграшку чи кабель на шляху. Як працюють ці «розумні» помічники і чому вони настільки швидко еволюціонують — розглянемо детальніше.

Уривок С.

Поняття «наука» має кілька основних значень. По-перше, під наукою (грецьк. episteme, лат. scientia) ми розуміємо сферу людської діяльності, спрямовану на вироблення й теоретичну схематизацію об'єктивних знань про дійсність. У другому значенні наука виступає як результат цієї діяльності — система отриманих наукових знань. По-третє, термін "наука" вживається для позначення окремих галузей наукового знання.

Завдання 2. Складання тез доповіді.

Формат: письмова вправа (до 250 слів).

Зміст завдання: на основі обраної теми складіть тези доповіді для участі у студентській конференції.

Тези повинні містити вступ, мету та завдання, короткий опис методики, 1–2 ключових результати, висновки/перспективи, перелік використаних джерел (до 5).

Завдання 3. Аналіз структури статті.

Формат: робота з текстом + заповнення таблиці.

Зміст завдання: прочитайте коротку наукову статтю (оберіть з переліку рекомендованої літератури).

Виокремте мету дослідження, методи, результати, висновки. Оцініть, чи всі частини сформульовані чітко. Проаналізуйте анотацію до статті.

Завдання 4. Підготовка до подання статті.

Формат: рольова симуляція.

Зміст завдання: оберіть журнал або збірник конференції (із переліку, наданого викладачем). Прочитайте вимоги для авторів.

Складіть коротку перевірочну таблицю:

Чи відповідає ваша стаття вимогам до обсягу?

Чи оформлені ключові слова?

Чи є анотація?

Яка мова подання?

Чи потрібні ORCID, DOI, списки рецензентів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10 (2 год.)

Тема. Академічна доброчесність у навчанні та наукових дослідженнях.

Мета: зрозуміти необхідність дотримання та механізм перевірки академічної доброчесності та запобігання корупції.

Питання для обговорення:

1. Академічна доброчесність згідно Закону України «Про освіту».
2. Сервіси інструментальної перевірки на плагіат.
3. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату.
4. Моральні засади академічної доброчесності.
5. Основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності.

Література: [1, 2, 3, 8, 10].

Практичні завдання.

Завдання 1. Визначення терміну.

Формат: комбінований тест + письмова відповідь.

Зміст завдання: ознайомтесь з наведеними визначеннями терміну «академічна доброчесність» та оберіть правильне.

Варіанти відповідей:

A. Академічна доброчесність — це здатність студента уникати поганих оцінок шляхом креативних рішень.

B. Академічна доброчесність — це система правил і принципів, що регулюють етичну поведінку учасників освітнього процесу.

C. Академічна доброчесність — це сукупність знань, які студент отримує під час навчання.

D. Академічна доброчесність — це процес перевірки на плагіат.

У 2–3 реченнях напишіть, як ви особисто розумієте академічну доброчесність і чому вона важлива у навчанні.

Завдання 2. Аналіз ситуацій.

Формат: ситуаційне завдання.

Зміст завдання: Ознайомтесь із прикладами ситуацій. Визначте, чи є тут порушення академічної доброчесності, і обґрунтуйте свою відповідь.

Ситуація 1. «Ctrl+C» перед парою.

Студент має здати есе на 700 слів. За 10 хвилин до пари він копіює текст із Вікіпедії, змінює кілька слів і подає його як свою роботу.

Ситуація 2. «Спільна Google-док робота».

Двоє студентів домовились виконати індивідуальне завдання разом. Вони розділили обсяг 50/50, зібрали все в один документ і кожен здав повністю однаковий файл.

Ситуація 3. «Подарунок викладачеві».

Після успішного захисту курсової роботи студент дарує викладачеві каву та коробку цукерок. Через кілька днів виявляється, що йому поставили вищу оцінку, ніж об'єктивно заслуговував.

Завдання 3. Перевірка тексту на плагіат.

Формат: практична вправа.

Зміст завдання: отримайте фрагмент наукового тексту або використайте написані вами тези. Перевірте його в системі Unicheck (або подібному онлайн-сервісі, за дозволом викладача).

Поясніть, які частини викликають підозру на плагіат і як їх можна перефразувати або правильно процитувати.

Завдання 4. Створення пам'ятки студента.

Формат: творче завдання.

Зміст завдання: створіть коротку інфографіку або текстову пам'ятку (5 порад), як дотримуватися академічної доброчесності під час підготовки курсової або статті.

Завдання 5. Кодекс доброчесності.

Формат: робота з документом.

Зміст завдання: ознайомтесь з Кодексом честі Луцького національного технічного університету (<https://lntu.edu.ua/uk/struktura/viddily-lntu/infrastrukturni-pidrozdili/viddil-kadriv>).

Випишіть 3 основні принципи, які ви вважаєте найбільш важливими.

Поясніть, чому саме ці принципи мають особливе значення для IT-фахівця / педагога / здобувача освіти.

Квест: «Шлях доброчесного дослідника».

Мета: пройти шлях від студента-початківця до молодого науковця, ухилившись від спокус академічних порушень.

Вступна ситуація.

Ви — студент(-ка) IT-спеціальності, якому доручено підготувати курсову роботу на тему «Інформаційна безпека в хмарних технологіях».

Здача — через 5 днів. У вас є три шляхи, і тільки один приведе до чесного наукового результату.

Рівень 1. Початок роботи.

Як ви починаєте працювати над курсовою?

A) Завантажую готову курсову з сайту, трохи зміню і здаю.

B) Прошу у старшого брата, щоб він написав її за мене.

C) Обираю перевірені джерела, складаю план роботи, починаю шукати матеріали.

Правильний вибір: C – ви переходите до Рівня 2. Інші — «стикаються з проблемами доброчесності» і отримують пояснення, чому ці шляхи порушують етику.

Рівень 2. Робота з джерелами.

Ви знайшли цікавий абзац у статті. Як правильно його використати?

A) Копіюю дослівно і не ставлю посилання — викладач не помітить.

В) Перефразовую своїми словами і ставлю посилання на джерело.

С) Вставляю як є, але в кінці роботи додаю бібліографію.

Правильний вибір: В – ви дістаєтесь Рівня 3. Варіант А – плагіат. Варіант С – часткове порушення (непозначене цитування в тексті).

Рівень 3. Спокуса списати.

Ваш друг пропонує вам відповіді на тест з дисципліни «Методи наукових досліджень». Ви:

А) Беру відповіді — час важливіший за принципи.

В) Відмовляюся — проходжу сам(-а), навіть якщо буде важко.

С) Списую частково — тільки ті, що точно не знаю.

Правильний вибір: В – ваш герой не піддається спокусі.

Рівень 4. Перевірка на плагіат.

Ваша курсова показала 42% збігів у системі Unicheck. Ваші дії?

А) Ігнорую — все одно приймуть.

В) Редагую текст, де є збіги, додаю посилання або перефразовую.

С) Пишу нову роботу.

Правильний вибір: В – ви демонструєте розуміння процесу та відповідальність.

Фінал. Захист роботи.

На захисті викладач запитує, як ви використовували джерела та чи самі писали роботу. Ви:

А) Відкрито пояснюєте структуру, посилаетесь на літературу, пояснюєте методи.

В) Уникаєте відповіді — бо не пам'ятаєте, що саме було у вашій роботі.

С) Кажете, що «знайшли» все в інтернеті, і не важливо, хто автор.

Правильний вибір: А – ви чесно і професійно захищаєте власну працю.

Результат. Ви пройшли шлях чесного дослідника!

Отримали не лише оцінку, а й повагу, навички роботи з інформацією та дослідницьку гідність.

Джерело інформації: <https://chatgpt.com/g/g-69HnvSsrn-ukrainian-voice>

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Основи наукових досліджень» виконується упродовж семестру. Виконання його є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є застосування теоретичних знань дисципліни для розв'язання задач і вправ, розвиток навичок самостійної роботи, систематизація знань, поглиблене вивчення окремих питань. Індивідуальне завдання захищається під час семестру у години, виділені для індивідуальної роботи. При виконанні та оформленні індивідуального завдання студент може використовувати рекомендовану літературу, методичні вказівки, інтернет-ресурси. КППЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КППЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

Завдання КППЗ з дисципліни «Основи наукових досліджень»:

1. Визначити тему, об'єкт, предмет наукового пошуку (за рекомендацією викладача або за власними інтересами).
2. Знайти не менше 10 наукових джерел (не менше 2 іноземною мовою) за обраною темою. Скласти список літератури відповідно до стандарту.
3. Написати та оформити тези (статтю) за обраною темою.
4. Створити презентацію проведеного дослідження.
5. Підготувати усну доповідь.

ТЕСТИ САМОКОНТРОЛЮ

1. Наука як форма людської свідомості:
 - а) дає об'єктивне відображення світу;
 - б) розкриває закономірності розвитку природи, суспільства, мислення;
 - в) об'єднує інтелектуальний потенціал суспільства;
 - г) формує в суспільстві ціннісні орієнтири.

2. Понятійний апарат науки формують:
 - а) концепції.
 - б) факти;
 - в) категорії;
 - г) ідеї.

3. Наука як система знань:
 - а) розкриває закономірності розвитку природи, суспільства, мислення;
 - б) дає об'єктивне відображення світу;
 - в) виступає творчою діяльністю, що об'єднує інтелектуальний потенціал суспільства;
 - г) є формою суспільної практики, пов'язаною з нагромадженням і використанням нових знань.

4. Фундаментальні дослідження – це:
 - а) наукова теоретична або експериментальна діяльність, спрямована на здобуття нових знань про закономірності розвитку та взаємозв'язку природи, суспільства, мислення;
 - б) дослідження структурних зв'язків та закономірностей розвитку економічних і соціальних процесів та явищ;
 - в) узагальнення розрізнених уявлень про закономірності природи, суспільства і мислення, а також збереження в узагальнених уявленнях всього того, що може бути застосовано на практиці;
 - г) наукова і науково-технічна діяльність, спрямована на здобуття та використання знань для практичних цілей.

5. Система достовірних знань про дійсність, яка описує, пояснює і передбачає явища конкретної предметної галузі, є:
 - а) теорія;
 - б) категорія;
 - в) поняття;
 - г) принцип.

6. Індукція – це:
 - а) метод наукового дослідження, згідно з яким на основі висновків про часткове роблять висновки про загальне;
 - б) метод наукового дослідження, заснований на висновках від загального до

часткового;

в) метод наукового дослідження, який дає змогу перенести характеристики з відомого явища на невідоме;

г) метод наукового дослідження, в якому розкриваються внутрішні сторони та відношення між досліджуваними предметами.

7. Поняття «дедукція» являє собою:

а) метод наукового дослідження, заснований на висновках від загального до часткового;

б) метод наукового дослідження, в якому розкриваються внутрішні сторони та відношення між досліджуваними предметами;

в) метод наукового дослідження, який дає змогу перенести характеристики з відомого явища на невідоме;

г) метод наукового дослідження, згідно яким на основі висновків про часткове роблять висновки про загальне.

8. Завдання наукового дослідження – це:

а) очікуваний кінцевий результат, тобто те, що має бути досягнуто в результаті проведення дослідження;

б) система доказів щодо того чи іншого явища, яке вивчається;

в) сукупність конкретних цільових установок, спрямованих на аналіз і вирішення проблеми;

г) будь-який рівень чи аспект дійсності, явища або процесу, що породжує проблемну ситуацію.

9. Процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення, являє собою:

а) тему дослідження;

б) предмет дослідження;

в) об'єкт дослідження;

г) мету дослідження.

10. Бібліографічний опис – це:

а) стислий виклад змісту певного документа з основними фактичними даними та висновками;

б) результат складання за встановленими правилами переліку відомостей про документ, що дає змогу повністю його визначити та

знайти серед інших;

в) процес складання стислої характеристики змісту та призначення документа, основної його теми і мети виконаної роботи;

г) немає правильної відповіді.

11. Кваліфікованою науковою роботою в певній галузі знань, яка має внутрішню єдність, актуальність наукових результатів і наукових положень, що висувуються автором для публічного захисту, є:

- а) реферат;
- б) дисертація;
- в) стаття;
- г) наукова доповідь.

12. Курсова робота – це:

- а) самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного курсу;
- б) кваліфікаційна робота, на підставі якої Державна екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника;
- в) огляд літературних джерел, який оформляється у вигляді доповіді;
- г) немає правильної відповіді.

13. Анотація — це...

- а) короткий огляд змісту книги, статті часто з критичною її оцінкою;
- б) публічне виголошення промови, заяви, інформації;
- в) один із видів публікацій, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксується науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців;
- г) публічно виголошене повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми.

14. Формами науково-дослідної роботи студентів у навчальному процесі є:

- а) робота над темами науково-дослідного характеру;
- б) проведення спеціальних наукових семінарів під керівництвом кафедри;
- в) написання статей, тез доповідей й інших публікацій;
- г) участь студентів у виконанні держбюджетної тематики.

15. Формами науково-дослідної роботи студентів у позанавчальний час є:

- а) участь в олімпіадах, конкурсах, виставках, підготовці студентських наукових збірників;
- б) виконання індивідуальних завдань науково-дослідного характеру в період проходження практики, написання курсових і дипломних робіт;
- в) лекторська робота студентів з розповсюдження знань в області дисциплін професійної підготовки;
- г) проведення спеціальних наукових семінарів під керівництвом кафедри.

16. Науковими ступенями є:

- а) кандидат наук;
- б) доктор наук;
- в) доцент;
- г) професор.

17. Вченими званнями є:

- а) старший науковий співробітник;

- б) доцент;
- в) професор;
- г) доктор наук.

18. Вищим органом організації науки в Україні є:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Національна академія наук України;
- в) Міністерство освіти і науки України;
- г) Верховна Рада України.

19. Державна політика з наукової та науково-технічної діяльності спрямована на:

- а) забезпечення розвитку наукової творчості;
- б) примноження національного багатства на основі використання наукових та науково-технічних досягнень;
- в) створення ринку наукової та науково-технічної продукції, впровадження досягнень науки і техніки в усі сфери суспільного життя;
- г) стимулювання наукової та науково-технічної творчості, винахідництва, інноваційної діяльності.

20. Які основні види експериментів використовуються у дослідницькій практиці?

- а) констатуючий, формуючий, контролюючий;
- б) початковий, узагальнюючий;
- в) лабораторний, формуючий;
- г) природний, формуючий, контролюючий.

Джерело інформації: Основи наукових досліджень у схемах і таблицях: навч. посіб.
/ О. П. Кириленко, В. В. Письменний. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 228 с.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. Основи наукових досліджень у вищій школі : підруч. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
3. Дударєв І., Кузьмін О. Практикум з методології наукових досліджень. Одеса: Олді+, 2023. 278 с.
4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Педагогіка ХХІ століття: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія : у 2 ч . Ч. 1 / відп. за випуск О. Є. Карпенко. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021. 504 с.
6. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
7. Основи наукових досліджень. Курс лекцій. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра / О. Б. Шарпан (уклад.); КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с.
8. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Єрмошкіна, О. В. Крилова, О. І. Замковий, Н. В. Антипенко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : Журфонд, 2022. 227 с.
9. Methodology and Principles of Scientific Research / Kolomiiets, A. M., Gromov, Y. V. Вінниця : ВДПУ, 2020. 188 с.
10. Як написати статтю. Рекомендації ЄАНР (Європейської асоціації наукових редакторів) для авторів і перекладачів наукових статей англійською мовою (ease.org.uk), 2018 р. November 2018; 44(4). DOI:10.20316/ESE.2018.44.e1.ua. (Ukrainian translation © 2021 European Association of Science Editors).

Додаткова

1. Гулай О.І. Особливості викладання дисципліни «Методологія наукових досліджень». Сучасні інформаційні технології в освіті і науці : 3 Всеукр. наук. Інтернет-конф., 26-27 березня 2021 р. : (зб. матеріалів). Умань : Візаві, 2021. С. 32-34.
2. Назаровець С.А. Кількісний аналіз спільних публікацій українських науковців з нобелівськими лауреатами 1994—2018 рр. у окремих галузях науки. Наука та інновації. 2020. Т. 16, № 5. С. 110-117.
3. Луговий В., Калашнікова С., Слюсаренко О., Таланова Ж. Нобелівські лауреати і топ-заклади вищої освіти, країни та континенти з передовим університетським потенціалом. Вища освіта України. 2013. Вип. 4. С. 10-20.
4. Рубцов М., Муртазєв Е., Рубцова Н. Методика вибору статистичного критерію та його застосування до результатів педагогічного експерименту. Наук. вісник Мелітопольського держ. пед. ун-ту. 2018. № 2 (21). С. 164-172.
5. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та отримані результати у 2021 р.: аналітична довідка / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. К.: УкрІНТЕІ, 2022. 53 с.

6. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Д. : ДГУ, 2018. 103 с.
7. Semrl, N., Feigl, S., Taumberger, N., Bracic, T., Fluhr, H., Blockeel, C., & Kollmann, M. (2023). AI language models in human reproduction research: exploring ChatGPT's potential to assist academic writing. *Human Reproduction*, dead207.
8. Artem, K., Holoshchuk, R., Kunanets, N., Shestakevych, T., & Rzhyskyi, A. (2019). Information support of scientific researches of virtual communities on the Platform of Cloud Services. In *Advances in Intelligent Systems and Computing III: Selected Papers from the International Conference on Computer Science and Information Technologies, CSIT 2018, September 11-14, Lviv, Ukraine* (pp. 301-311). Springer International Publishing.
9. Hulai, O., & Herasymchuk, H. (2024). Principles of Open Science in the Activities of a Technical University. *Economics & Education*, 9(1), 28-34. <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2024-1-5>.
10. The Essence of Science: What Is The Philosophy Of Science? (2023). <https://mindthegraph.com/blog/what-is-the-philosophy-of-science/>

Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua – Назва з екрана.
2. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НІБ України]. – Режим доступу: catalogue.nplu.org . – Назва з екрана.
3. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uipv.org> – Назва з екрана.

ДОДАТКИ

Зразки оформлення літературних джерел

1) Українською мовою наведено зразок, описаний за чинним на сьогодні ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

2) Англійською мовою опис за Гарвардським стандартом.

Книга / монографія

Наулко В. І., Артюх Л. Ф., Горленко В. Ф. Культура і побут населення України. Київ: Либідь, 1993. 255 с.

Naulko, V.I., Artiukh, L.F. and Horlenko, V.F., 1993. *Kultura i pobut naseleennia Ukrainy* [Culture and Life of the Population of Ukraine]. Kyiv: Lybid.

Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / за ред. Л. І. Федулової. Київ: УкрІНТЕІ, 2007. 812 с.

Fedulova, L.I. ed., 2007. *Korporatyvni struktury v natsionalnii innovatsiinii systemi Ukrainy* [Corporate Structures in the National Innovation System of Ukraine]. Kyiv: UkrINTEI.

Сівашко Ю. Формування державної служби в Україні. Модерна нація: українець у часі і просторі / за ред. О. Мороз. Львів, 2001. С. 270–271.

Sivashko, Yu., 2001. Formation of Civil Service in Ukraine. In: *O. Moroz, ed. Moderna natsiia: ukrainets u chasi i prostori* [Modern Nation: Ukrainian in Time and Space]. Lviv, pp. 270–271.

Дисертація та автореферат

Константинов М. В. Ю. Лотман та візуальна семіотика другої половини ХХ ст. (історико-філософський аналіз): дис. ... канд. філософ. наук / Дніпр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпро, 2017. 266 с.

Konstantynov, M.V., 2017. Y. Lotman and the Visual Semiotics of the Second Half of the Twentieth Century (Historical and Philosophical Analysis). Ph.D. Dissertation. Oles Honchar Dniprovs'kyi National University.

Дениско П. В. Непрозорість знаків як проблема семіотичної естетики: автореф. дис. ... канд. філос. наук / Полтав. нац. техніч. ун-т ім. Юрія Кондратюка. Київ, 2011. 15 с.

Denysko, P.V., 2011. Opacity of Signs as a Problem of Semiotic Aesthetics. Abstract of Ph.D. Dissertation. Yurii Kondratiuk Poltava National Technical University.

Матеріали конференції, семінару, форуму

Чужиков А. В. Дуалістична природа сучасного медіа-ринку. *Стратегічні*

орієнтири розвитку економіки України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 6–7 жовт. 2017 р. / ОНУ імені І. І. Мечникова. Одеса, 2017. С. 188–190.

Chuzhykov, A.V., 2017. *Dualistychna pryroda suchasnoho mediarynku* [The Dual Nature of the Modern Media Market]. In: Odessa National University named after I. I. Mechnikov, *Strategic Benchmarks for the Development of the Ukrainian Economy, Proceedings of the International Conference, Odessa, October 6–7 2017*. Odessa, pp. 188–190.

Стаття в друкованому журналі

Петренко Б. М. Політична провокація та політичний екстремізм в теорії і практиці суспільних відносин. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2012. Вип. 3. С. 232–239.

Petrenko, B.M., 2012. *Politychna provokatsiia ta politychnyi ekstremizm v teorii i praktytsi suspilnykh vidnosyn* [Political Provocation and Political Extremism in the Theory and Practice of Social Relations]. *Filosofiiia i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*, issue 3, pp. 232–239.

Чужинова І. Два кроки в напрямку до узбіччя (до творчого портрету режисера Дм. Богомазова). *Просценіум*. 2008. № 3. С. 58–71.

Chuzhynova, I., 2008. *Dva kroky v napriamku do uzbichchia (do tvorchoho portretu rezhysera Dm. Bohomazova)* [Two Steps Towards the Road (to the Creative Portrait of Director Dm. Bogomazov)]. *Prostsenium*, no. 3, pp. 58–71.

Стаття в електронному журналі

Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах. *Економіка. Управління. Інновація*. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-/journals/eui/2012_2/pdf/12borypv.pdf (дата звернення: 16.07.2018).

Bilaniuk, O. P., 2012. *Current State and Prospects of International Tourism Development in Ukrainian-Polish Relations*. *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsiia*, [online] no. 2. Available at: <<http://www.ascusc.org/jcmc/vol5/issue2/>> [Accessed 16 July 2018].

Частина веб-сайта

Мігунова Т. С. Слово «телебачення» – це архаїзм. *Телекритика*: [сайт]. Київ, 2017. URL: <http://www.telekritika.ua/expert/2017-01-23/59463>. (дата звернення: 23.01.2018).

Mihunova, T.S., 2017. *Slovo «tebachennia» – tse arkhazm* [The Word «Television» is Archaism]. *Telekrytyka*. Available at: < <http://www.telekritika.ua/expert/2017-01-23/59463>> [Accessed 23 January 2018].

Стандарти

ISO 690–2. Information and Documentation. Bibliographical References. Electronic documents. Geneva : International Standards 49 Office, 1998.

International Standards Office, 1998. ISO 690–2 Information and Documentation. Bibliographical References. Electronic documents. Geneva: ISO.

Джерело інформації: Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. Луцьк: ВІППО, 2019.60 с.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)

1. Загальні положення.

Правовою основою Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) (далі - Рекомендації) є Конституція України, закони України «Про авторське право і суміжні права», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію», «Про вищу освіту».

У Рекомендаціях використовуються визначені вказаними законами терміни:

Плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (пункт в ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»)

Науковий результат - нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акту, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо (п. 22 ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»).

Науково-технічна інформація - будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (абзац другий ст. 1 Закону України «Про науково-технічну інформацію»).

2. Види академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).

2.1. Академічним плагіатом є:

Відтворення в тексті наукової роботи[1] без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

3.Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).

3.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноновживаними.

3.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: »).

3.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією

спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання у науковій роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

3.5. Будь-які відтворені в тексті наукової роботи оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів та назви цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі. У разі неможливості ідентифікувати автора, назву та/чи виконавців твору слід обов'язково зазначити джерело, з якого взято відтворений твір.

4. Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо).

4.1. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.1. цих Рекомендацій, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

в тексті іншого автора (інших авторів) наявний такий чи майже такий текстовий фрагмент обсягом більше одного речення, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними);

цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень)[2];

автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

4.2. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2. цих Рекомендацій, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

(а) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ:

обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту, або обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

(б) відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

- 4.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.3. цих Рекомендацій, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:
- в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;
 - це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);
 - автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.
- 4.4 Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.4. цих Рекомендацій, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:
- в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі;
 - це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);
 - автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.
- 4.5. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.5. цих Рекомендацій, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:
- в оцінюваній науковій роботі використані раніше оприлюднені твори мистецтва;
 - автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва відомі;
 - в оцінюваній науковій роботі автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва не вказані.

Джерело інформації: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>

Для нотаток

Основи наукових досліджень : методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Професійна освіта (комп'ютерні технології)» галузі знань А Освіта спеціальності А5.39 Професійна освіта (Цифрові технології) денної та заочної форм навчання/ уклад. О.І. Гулай. Луцьк : ЛНТУ, 2025. 44 с.

Комп'ютерний набір О.І. Гулай

Редактор О.І. Гулай

Підп. до друку « _____ » 2025 р.

Формат 60x84/16. Папір офс.

Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. 2,75

Тираж 50 прим.

Відділ іміджу та промоцій
Луцького національного технічного університету
43018 м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ЛНТУ